

Előfizetési ár:
 Helyben, házas körbe
 Megyére 8 hónap.
 Félre 4 hónap.
 * * * * *
 Vidékre, postán küldve
 Megyére 8 k. 80 ft.
 Félre 7 k. — ft.
 * * * * *
 Egy sáv ára 2 illér.

KECSKEMÉTI LAPOK

(KECSKEMÉTI FRISS UJSÁG)

Megjelen minden napon
 kedd és
 szombatnapon kivételével.
 * * * * *
 Szerkesztőség és Kiadóhivatal:
 Budai-nagy-úton 184 sz.
 (Juhász-ház).
 A hova a lap szállás és megrendés
 részletei vonatkozólag a 2. és 3. oldalon
 találók tartoznak.
 * * * * *

FÜGGETLEN POLITIKAI NAPILAP

Telefon: 141. szám.

Szerkesztésért felelős: **Hollósy János** | **Egy sáv 2 illér.** | Lap tulajdonos a Nyomda-Részvénytársaság.

Felocsudás.

A Föld, ez alvó szörnyeteg, megázta hegyes-völgyes hátát — és bennünk bőve meredt a néma borzalom. Apró, mumus elől bujkáló, görcsösen zokogó gyermekek lettünk, kik esztelenül kapkodtunk segítség után, míg nagynehezen felül kerekedett bennünk az ember.

Reméljük, hogy most már felülkerekedett. Emberi méltóságunknak semmivel sem adhatunk megfelelőbb kifejezést, mintha tanulunk a magunk kárán és okulunk a junius nyolcadiki éjszaka rettenetes borzalmán.

Okulunk anyagiakban, a legfontosabb teendőkre, a védekezés legegyszerűbb módjaira nézve és nemcsak okulunk, de buzgó munkával cselekszünk is. A rém ugyan visszabújt melyen fekvő ódjába, de még nem alszik. Most mikor e sorokat írjuk, megint végigtutott egy tompa dörgés a föld alatt, halk, melyen morajlól, de félre nem érhető. Üzenet, hogy jobb félni, mint megjéjteni.

Cselekedni kell, szorgalmas munkával helyreállítani minden rombolást és eleve utját állni annak, hogy amitől most megkímélt bennünket a sors, következő alkalommal végtelenen szakadjon reánk.

Talán okulhatunk lelkiekben is. Erezhetjük törpességünket, hitványságunkat az örökkévalóság kifürkészhetetlen erőivel szemben. Láthatjuk tegnap éjjel, mint hoz össze, mint tesz testverekke bennünket a közös veszedelem, a közös rettegés. Miért ne lehetne testverek e rettegés, e veszedelem nélkül is?

Talán tanulhatunk az ügyesség szomorú, bűnos kvártélyosaitól, kik rab voltak szörnyű tudatában, a két-segbeesés, a közelegni vélt végpusztulás perceiben szoltárba fojtották lelkük keserű könnyeit.

Nem e ott kell keresni a végső, a legbiztosabb segítséget, ahová tisztá lelkékből, buzgó ajkaktól jövő világörökön át is elhat az ének:

„Erős várunk nekünk az Isten!”

A második nap.

A szombati katasztrófát szerencsésen túléltük. Embertel nem esett áldozatul. Persze kár, az rengeteg van. Semmi esetre sem túlzás azt állítani, hogy a földrengés okozta pusztítások restaurálása többé fog kerülni egy millióért. Nagy kár, rengeteg kár, de hát visszatalpon bennünk az, hogy sokkal nagyobb is lehetett volna.

A legelső kérdés, amelyely egymást ostromlatta az emberek, az volt, vajjon véget ért-e a szombati jelenséggel a veszedelem.

Sok ok a mellett szól, hogy igen. A folytonos gyengülő utóregések a rezgési folyamat lassú elhalására engednek következtetni.

Nem mond ellent ennek a vasárnap este 9 óra 1 perckor lefolyt kissé erősebb, mely dörgéstől kísért hullám sem. A rengési görbék lassálól, gyengülök ugyan gyakran találunk a tudósok egy-egy ilyen erősegi kidudorodást, azért a rengési csoport mégis csakhamar elenyészett.

Vizsont orvosságokra is int a vasárnap esti rengés. Főleg azt teszi ajánlóssá, hogy a vakolatokon esett hibákat mihamar kijavítsuk. Az ilyen megrepedezett vakolat ugyanis gyengébb lökésekre is hullani kezd és könnyen adhat alkalmat oklatan pánikok feldzésére.

Nyugtassa meg a közönséget főleg az, hogy házáink túlnyomó része jól kiállotta a szombati éjszakát. Pedig az a rengés nagyon veszedelmes volt, veszedelmesebb, mint eleinte hittük. Legnagyobb mértékben valószínű tehát, hogy ha jönne nek is még lökések, azokat is nagyobb baj nélkül el fogjuk viselni.

Másik momentum, amely alkalmas a felizgatót kedélyt lecsillapítására, a szombati földrengés nagy kiterjedése. Ez ugyan is körülbelül Győrött Temesvárig csaknem mindenütt észlelhető volt. Ilyen nagy kiterjedésű rengések általában nagy kiterjedéseket jelentenek, melyek után szabad hosszú nyugalomra következtetni.

Persze, a nagy tömegek izgatott hangulatán nagyon nehéz jóindulatú tanácsokkal segíteni. Az érzékenységet ilyenkor úgy nagy, hogy p. o. a vasárnap esti kis dörögülés százával üzte az embereket a pályaudvar melletti sétányra. Azt hisszük, hogy ez a tömeges népvándorlás mégis csak egy kissé oktan dolog.

Igaz, abba nem szabad beleszólni, ha valaki mindennem szabad ég alatt akar éjszakai. Ki vállalná a felelősséget az este, ha tanácsának engedve, mindenki visszastetne a házakba? Ande a város területének ilyen elnépeltetését, hogy fészintén szóljunk, nagy könnyelműség. Nem pusztán betérőkre gondolunk. Ezek ellen bőséges védelmet nyújtanak a nagy számú katonai és rendőri járőrök. De gondoljunk a világító vilámpos vezérekre, melyek közérdeklől feltöltendő szembem kell tartani, melyek vizsont kisebb rengésekkel tartani is elszakadnak, rövidre zárulhat és tüzevellyt okozhat. A teljesen üresen hagyott városban könnyen terjedhet ez a veszedelem és egy kisebb rengéset esetleg drága árát fizetünk.

Aki semmi áron sem akar fedél alatt maradni, inkább barakkizozzon a legközelebbi széles úton közepén. És sokkal egyszerűbb eljárás.

A bigdigtabban gondolkodók száma mondhatnánk egyebet is. Tektonikus rengésekkel éppenséggel lehetetlen meg jósolni, vajjon két nap múlva térnek-e vissza, vagy esztendők multán. Éveken át

— úgy e bár — még sem századokozunk a Katona tér bokrai között tanyáznánk? Heitegik talán kibírjuk. De ki biztosít, hogy nem e éppen visszatérésünk napján ismétlődik a tünemény.

Ez az után virrasztás olyan eső utáni köpenyeg, amely talán még soha sem védett meg a következő esőtől.

Javítsuk ki házáinkat, figyeljük meg a gyengébb pontokat, tegyük agyainkat a ház legbiztosabbnak ítélt részétől falak mellé és próbáljuk meg felizgatót időinket ors akaratlanságú meggyónatni. Vagyis a kontinenseket feldúló katasztrófák ellen a zöld bokrok sem vednek bennünk, — kisebb elemi támadások ellen a jól épített ház maga is védelem egy bizonyos fokig.

Janszky Bélát, a talentesum építőművész megnyertük egy rövid interjúra. Kikérdeztük az iránt, hogy a jövőbeni kecskeméti építkezéseknek, mely új építési szabályokat kell respektálnok.

Janszky úr lényegében a következőket mondotta:

1. Ajánlatosnak látszik lehetőség szerint eltérni a téglaközt. Vastag falakkal ajánlatos a vasbeton, mely rugalmas fémkeretbe illeszkedik.

2. Fontos dolog, hogy — a földémet ne csak ráfektessék a falakra, hanem régi jó építési szabály szerint szilárdan hozzák is kössék.

3. Vékonyabb födémekre kell törekednünk. Azok sokkal rugalmasabbak.

4. A kecskeméti kemények nagyon súlyosak. Nagyon tömegűek a fedőkövek is. Ez utóbbiakat mellőzzük és építsünk vékony falu, vízszintes repedésre nem alkalmas kemények, rugalmasabb anyagokból, pl. dróthálósz kabitzfalakból, melyeket a sarkokon vastozolópok foglalnak egybe.

5. Tanuljunk a középkori görkika nagy tapasztalású építőmestereitől és alkalmazzuk minél több átfogó vasat a falak erősítésére.

6. A túlványok téglaválasztófalak könnyen bedőlnek. Jobban pótolnak ezeket is a vékony rabitz falak.

Lassanként több szép megható dolog hire szivároog ki a katasztrófa perceiből. A csanakórház embersoráldva emlegit Rémly dr. fizetozszoz ember, ki a leguylonyabb pillanatokban a feljese lakit és testit erejével betegeit mentette és vizgaltatta, mit sem tördoe a saját magva veszedelmével.

Gyönyörűen viselkedtek az ügyesség emberei is. A bezárt rabok, főleg a magánjárások a rengésorok lehetetlen vészidőbenük késégbeesetten ordítottak és jejjaktak. De csakhamar megrékezett a derék Bárdos György felügyelő, majd Szandtnér Aludár kir. ügyész és így vizgalták a szerencsétleneket: „No feljetelek! Lássátok én is itt vagyok! Ha pusztultok, hát együtt halunk!” Ez hatott a szerencsétlenekre, kiknek egyike, valamely esodás ihletől eragradva, egy szent ónséke kezdett, melyet a többiek lassanként átvettek és pár perc alatt ájtatos khorus szállott az egok urához. Akik ezt a szivet szorító, könnyfacsaró, sokfejű

A földrengés által ledöntött kéményeket dróthálóval készült vékony vasbeton kéményekkel helyettesítsük, melyeknek súlyuk aránylag kicsiny, s tekintve, hogy nagyobb részük a tetőszerkezet alatt áll, le nem dőlhetnek. Hatósági szabályrendeletnek megfelelő átméretben készíti **Rosenbaum A. czég** cementárúgyára, Halasi-utca 14. sz.

kart hallották, bizonylató soha ez életben nem fogják elfelejteni.

Megható volt az az istentisztelet is, amelyet nagyszüneteltő Mészáros János ur szabad ég alatt tartott a szegény bűnhődőknek.

Az elzártak rokonnak vigasztalására megírjuk, hogy a némálg veszélyes második esetét azonnal kilakoltatták és a rendkívüli állapotra tekintettel az összes magánzárkásoknak társat adtak.

Sokat szenvedett a Gyermekmenhely is, melynek főnöke, Egressy Lajos dr. családára méltó lelki erővel érkezők szegény kis vendécei felett. Sajnos, az epület rongált állapotba hosszú időre elvonja a kis keleneket jöttfejük gondos kezei alá. Harmenektől már szétosztották Bpest, Szeged és Szabadka körüli, a többieket ma teszi vasútra. Egressy dr. A gyermekmenhely, mint ilyen, hosszú ideig szünetelni fog.

A legszebbet, legjobb mondhatjuk helyőrségünk tisztjeiről és legenyésgerőiről is. Az első perőtől kezdve a legnagyobb elszántasággal és készséggel siettek segítségünkre a kitűnő bakák és a fess hu szarak egyaránt. Méltó társaink lettek a fővárosból idevezényelt utasok, akik egész vasárnap vas kezekből dolgoztak a veszedelmes pontok ártalmatlanná tételén.

E nyílt sok harmonia után csaknem fáj elmondani, hogy néhány mássterember és munkás felháborító és arcaitlan zoroást visz végbe a nagyon megszorult Kecskemétiében. Egészben bizonyon tudjuk, hogy ezek csak kivételek. A munkásság zöme együtt érez polgáraitaval és öpp oly kevéssé képes zsarolásra, mint ahogy p. o. járvány idején az orvosok nem teszik azt. Kívánatos, hogy az önzettség, szerzett munkásság magá lépjen rá a szarokl tykszemére. Nem szabad, hogy a magyar munkásra éppen most freccsenjen rá egy pisztoly felet, mikor megérdemelt legeszebb jogának kivívása felé közeleg.

Sok félreértést okoz egynehány jédső bécsi, akik szakemberként óvatosan elejét birtató szavakat — bár jöhszeműleg — elesavarnak és sok embert megremétenek vele. Aki valamit tovább akar mondani, hallgassa azt meg jól és ne fordítsa. Főleg pedig vegye tudomásul mindenkit, hogy tektonikus földrengésnél az előre való jóslás ki van zárva, legfeljebb halvány matematikai valószínűségekről lehet szó, amelyek közléseinek nincs egyéb célja, mint megnyugtató és biztató. — Földrengés — ma még — nem tudunk bemozdani. Bizonytalanba pedig jónak eszű ember nem íjstetget. Szeptemist est!

(kp)

A nagy katasztrófa.

Az egymással keresztező, ellentmondó, sőt egymást kizáró hírek között, melyeket az érhető elemek váltott ki a megriadt lelkekből, az első, megbízható, konkrét híreket a **Kecskeméti Lapok** esti kiadása adta a közönség kezébe. Maguk a katasztrófa első híre idecsőt budapesti kollégák elismertek, hogy alaposabb és részletebb híradást a tényekről ők maguk se tudnak szerezni, amint hogy valamennyi fővárosi lap között a mi híradásunk volt a legmegbízhatóbb. Viszont Kacsos dr. kiváló fejtegetése, Bo dócs tanulás cikkét csaknem valamennyi fővárosi lap egész terjedelmében átvette.

Az országos érdeklődés.

Már megszabott delután, meg inkább vasárnap egész nap az újságíróknak egész tömege lepte el a városukat. Valamennyi fővárosi napilap elküldte saját tudósítóját, a legtöbbje fényképfelvételeket is eszköz-

zolt a szombati delomból. De nem csak a főváros érdeklődött, szerkesztőségi telefonok egész nap csönögtek, a vidék valamennyi nagyobb városa, főleg az al földiek folyton kértek tőlünk a híreket; egyik munkatársunk állandóan ott a munkát végezte. A fővárosi lapokból a világ sajtó is értesült ezentúl isentéletről, mely bennünket meglátogatott a tegnapi már Bécs, Berlin, London, Páris, New York elküldte képviselőjét közvetlen megfigyelések gyűjtésére.

A király részvéte.

Ófelsége, a magyar király kabinetirodája telefonon felhívta gr. Khuen-Hédervár Károly miniszterelnököt, hogy töl a Kecskemétért katasztrófaról értesüléseket kérjen. A miniszterelnök magántitkára megadta a rendelkezésre álló összes felvilágosításokat, mire a kabinetiroda megbízta a miniszterelnököt, hogy a melyen sújtott város hatóságának és lakosságának legmagasabb részvétet tolmácsolja.

A kormány részvéte.

Gróf Khuen-Hédervár Károly miniszterelnök megbízásából dr. Bárczy István, elnökségi titkár felhívta telefonon Kada polgármestert, hogy előtte a magyar kormány melyen érzett részvétet tolmácsolja ama nagy szerencsétlenség fölött, mely a várost érte. Az egész kormány nevében annak a reménynek adott kifejezést, hogy Kecskemét megszépülve fog feltámadni romjaitól s egyszerűbb kiállítás helye az állam legmesszebb más támogatását.

Bárczy polgármester sürgönye.

A székesfőváros polgármestere a következő táviratot küldte Kada polgármesterhez:

A székesfőváros tanácsa és közönsége megdöbbentéssel értesült a földrengés által okozott pusztulásról, amely Kecskemét városát és derek polgáraitól sújtotta. Kecskestől város közönségének szomorúságában biznyára első sorban veszt részt a magyar városok polgársága és ettől a solidaris együttérzését vezetője ajánljuk fel segítségünket. Szeretettel köszönt Bárczy polgármestert.

Polgármesterünk a következő táviratban köszönetet mond a részvétet:

Bárczy polgármester Budapest.

Székesfőváros tanácsának és közönségének részvéte vizsgálatás szomorú napjainkban. A városi polgárság együttérzése erőt ad, hogy városunk pusztulását, amely Szegedhez hasonló, sőt anyagi kárban talán azt feleli is mulja, öntudatos, szívós munkával helyrehozzuk.

Üdvözlő hírek K a d a.

Apponyi Albert gróf részvéte.

Apponyi Albert gróf Eberhardról a következő táviratot küldte Kada Elek polgármesternek:

Virágzó nagy jövőre hivatott városunk válsága mely részvétet tolt el Fakasszon Isten e megpróbáltatásából új erőforrást a polgárok elszánt lelkületébe. Apponyi Albert.

Részvételtáviratok.

Darányi Ignác a következő részvételtáviratot küldte Komáromból Kecskemétre:

Mély megilletődéssel értesültem Kecskemét városát ért nagy csapásról. Csak azon remény vizsgálat, hogy az az erő, mely a város hatalmas lakosságát áthatja, elfojta túrúli ezen szerencsétlenségnek minden nyomát. **Darányi Ignác.**

Hock Jánosnak, az alsókerület országgyűlési képviselőjének távirata így hangzik:

Városukar lesújtó csapásról delután lapokból értesültem. Szolgálataimat minden törvényhozási és társadalmi segélymunkára készségesen felajánlom. Üsmitást kérek. Isten óvja Kecskemétet. **Hock.**

Hesvi József úr a következő táviratot küldte:

Fájdasimas részvétellel olvasom a pusztulás híret. Isten óvjon további veszedelmétől. Ezt kívánja Kecskemét hí fia **Hesvi József.**

És még sok helyről, sok részvételtávirat érkezett a városához.

Kada Elek polgármester mindezen sürgönyekre még a deléletit folyamatosan válaszolt.

A konzervgyár.

A konzervgyár hatalmas kénye meingött és elferdült a törvény földindulás következtében a derékon megropppanva, a **felcsúszott ledől.** A kényes körülbelül a féle a földön hever, hosszán, szabályosan elnyulva, de azért minden tagladarab külön válna a többiétől. A gyár maga is nagyon meg szenvedett az istentélet miatt.

Ujabb földrengés.

Este 9 óra után pár percet ujabb földrengés volt érezhető. Két személy után következő lökessel halad el alutánk a utca s a lakosság észrevételten rohant az utcákra egyönérmive a járóléket, akik az ujabb rengést nem érezték.

Tüzi láрма.

Szombaton este fél 8 óra után a harangongós és a toronyba kültött vöröss lobogó tudatta a kecskemétieknek, hogy tűz van valahol az I. tizedben.

A tűzoltóság egy pillanat alatt készenlétben volt és kivonult a Halasi nagy utcára s a Mészáros Ferenc dr. féle ház előtt, az akkorra már százkara szaporodott néptömeg közepeit, megállt.

A toronyról azt jelezte, hogy Mészáros dr. házából tört elő a füst. A tűzoltók azonban sokáig vizsgálódáltak, különösen az első emeleten Böszörményi Géza tanár lakásában, mely egyébként zárva volt a bérlet távolléte miatt, de sehogyan sem tudták a füst felszékét megtalálni. Valami égés szag terjedtett a levegőben, de a füst megszűnt s az ablakokon benéző tűzoltók sem világozásait, sem tüzet, de még füstöt sem láttak a szobákban.

Gröber Ferenc rendőrkapitányunk észbe jutott, hátha elővesztette a toronyról a házat, mire végig vizsgálták egész a Daniel-féle üzletig az utat, de sehol sem találtak semmit.

A második vaklármá vasárnap reggel 7 órakor volt a VIII. tizedben Bagi Lajos ferfiasszó Horog utca 114 számú kázaiban a kemény a földrengés alkalma mag megrepedt. Vasárnap reggel tüzet vult gyujtottak a tizedben, s az elszálló füst kemény a tizedben keresztül hatolva, a kemény a padlásokon, onnan pedig a szetterjelt a padlásokon, a levegőbe tödült. A toronyról tüzet jelezte, a tűzoltóság kivonult. Rövidesen konstátáltak a tényállást. Konyá parancsnok előlatta a tüzet s meg tiltotta, hogy a házban egyáltalán tüzeljenek.

Vasárnap.

Csanya meleg szeles idő ütöte meg vasárnapra Kecskemétet. Hatalmas porfellegek sötétítették el az utcákat, úgy, hogy alig látsa az ember egyénét. A vonatok csak úgy öntik az embereket, akik a vészhrre seregelték kerestek fel Kecskemétet, hogy önszemekkel győződjének meg a szinte hiteltelen pusztításokról.

Az ország érdeklődéséhez a **kitűnő** is csatlakozott, tegnapi Kecskemétben járt mintegy negyven fővárosi és vidéki újságíróhoz csatlakozott egy **berlini** képművészi munkatárs, az angol **Times** és a francia **Figaro**, valamint egy nagy tekintélyű újságíró redakciójuknak munkatársait küldötték Kecskemétre, akik kódukkal mozgólémpéket esztendő gépeket örökítették meg Kecskemét pusztulásait.

Az idegen újságírók kérésére dr. Kacsos Pongrácz főmunkatársunk távmérvővel megállapította pontosan a templomok tornyának elhajlásait, — amit belátatlan számú tömeg nézett végig.

Delután és este a gyors és személyvonatok szállították vissza a kíváncsiakat áradatát, kiknek részvétet kifejező tömegek annyira meglepték a vonatokat, hogy attól lehetett tartani, hogy egy mozdony nem is tudja magával vonszolni óriási terhet.

Isteniszteletek.

A rendőrhatalóság még szombaton délelőtt sorrajárára és megvizsgálta az összes középületeket és azok kö ül sokat a **nyilvánosság elől elzárni** volt köztelen. Ez a sors érte jórésben a templomokat is, melyek magasságuk miatt jobban ki voltak téve a romboló erőnek. Az evangélikusok kis templomán kívül az összes templomokon olyan repedések történtek, hogy azok elzáráltak a közösség elől. A róm. kath. templomok hirdetőnyelvé jelezte, hogy a vasárnap isteniszteleteket, miséket a Szentháromság után szüneteltetjük fogják megtartani. A katolikusok által megindított hívközségünkön kívül a szentes időben a temetőbe, hol **Bévezés** plébános megható beszédet intézett az egybegyűlétekhez. A református templom falán szintén hirdetéses adtak tudásra a községnek, hogy az isteniszteleket a lutheránus templomban, a lutheránusokkal együtt tartja meg az egyház mindaddig, míg a ref. templom restaurálják. Ezen ideig a ref. és az evangélikusok naponként felváltva végik a funkcióit abban a testvéri egyetértésben, melyben e két protestáns egyház évszázad óta él egymással. A vasárnap délelőtti isteniszteleken **Sárkány** főesperes tartott megindító színekkel áttitott beszédet.

Mit mond Lóczy Lajos?

Ma reggel 9 órákor Kecskemétre érkezett Lóczy Lajos, a Magyar Tudományos Akadémia tagja, világhírű geológus. Megérkezése után azonnal a városárára sietett a megtekintetie azokat a helyiségeket, melyek leginkább szenvedtek a földrengés következtében. A kiváló tudós kiáltékon a földrengés irányát próbálta megállapítani.

A Kecskeméti Lapok tudósítója megkérdezte Lóczy Lajost, hogy mi a véleménye a látottak után a földrengésről. Lóczy a következőket mondotta:

Évekkel ezelőtt megállapítottuk, hogy kisebb nagyobb földlökések fognak bekövetkezni. Az alföld felső részének alaptalaja össze vissza van törve. Az alaptalaj rétegei megtörték és eredeti helyzetüket megváltoztatták. E miatt most is történnek zökkenések, illetve földlökések az egyes nagyobb rétegek és különféle vonulatok mentén.

Hogy meddig tarthat ez, azt előre nem lehet pontosan megmondani. Egy pár évig még mutatkoznak földrengések, de a lökések ereje mindinkább gyengül, végül pedig teljesen elmarad a földkéreg mozgása.

A kecskeméti földrengést ugyancsak az alapjalai elhelyezkedése idézte elő. Erdékek egybéként, hogy Kecskemét ugyanabban a törési vonásban fekszik mint Budapest. Ez a törési vonal északnyugat-délkeleti irányú és ennek a mentén voltak érezhető a legerősebb földlökések. Hogy nagyobb katasztrófát kell-e tartani? Erre természetesen nem lehet biztos választ adni. Megnyugvásul azonban kijelentem, hogy a hasonló természetű földrengések ekkor nem szoktak nagyobb katasztrófákkal járni.

Itt a városában megfigyeltem a töréseket és a tárgyak kilendülésének irányát. Pontosabban lehetetlen megállapítani az irányt. A resultáns vonala északnyugati irányú.

Lóczy Lajos a városárára megtekintése után a városot nézte meg, Bodócs István egyaljai adunktus kalotvácsa mellett. Lajost Kecskemétre Úry Imre technológiai szakrajztanár is, hogy az épületek dőléseit, elhajlásait stb. tanulmányozza.

A földrengés utáni események.

A messinai földrengésekről készített fényképfelvételek elveneredtek meg előlünk, amikor szombat este után indultunk, hogy megnézzük, vajjon Kecskeméti lakossága visszanyerte-e a higadtságát. — Sajnosan tapasztaltuk, hogy a felelem, a csigadtság még egyre tart a ennek legfőbbek az az oka, hogy akadnak olyan lelketlen emberek, akik azzal rémítették a lakosságot, hogy a polgármesternek azt jelenteszték Budapestről, hogy a földrengések megismétlődnek.

Es a galád hír aztán úgy megjelentesztette az amugy is agyoncsigázott lakosságot, hogy nem mert senkinek lakásában maradni, hanem az udvarokban, sétateroeken és a temetőekben állott éjszákára tábori a lakosság.

Izatót s ijósztó képek tártáltak élénk, a Katona József sétatór sötétisége misztikusan borult rá a rondókon a virágágyakon készített fekhelyekre. Azok, akik ágyamfémek nem hozták ki magukkal, a lakosság félből készített ágyat maguknak. E látvány megismétlődött a vásártéren, Kistemplom-téren. Gyenes sétaterén és a Libasoron.

Számtalan család az udvarokban bevenyészett sátrak alatt töltötte az éjszákát, sőt láttunk utókat, ahol a kocsitól a területt sátrakban aludt Keeskeméti népe.

Vasárnap éjszaka ugyancsak ezeken a helyeken kereszt a lakosság éjjeli szállást e ki tudja meddig tart meg az állapot a mikor nyeri vissza a lakosság azt a nyugodtságot a higadtságát, amely odig minden tetőben karaktérisztikusan jellemozte Keeskeméti lakosait.

Ujabb intézkedések.

A városi tanács látva, hogy a segítség kapott utász század nem elegendő a veszélyes kényének és fáltormelések elátóltására, telefonice még három század utász katonát kért a hadtestparancsnokától.

Ráday Gedeon gróf főispán a belügyminiszter megbízásából ma Keeskemétre érkezett Lechner Odón műépítész és több fővárosi építő szakértő társaságában, akik a kecskeméti építészekkel bizottságot alakítottak, megkezdik a kárbeszélést.

Ugyancsak ma délelőtt érkezett meg az egyetesség a hadügyminiszteriumtól a katasztrófa megvizsgálására.

P a p p György főkapitány magához kérette a kecskeméti építővallalkozókat a kőműveseket, hogy velük megállapodjan a munkabérekre nézve és megállapítsák, hogy meennyi munkásra van szükség a kecskeméti kőművesek kiegészítésére.

Házbeomlások.

Az utászok munkája, a döntőgátések, mely pedig szükségesek, szintén csinálnak némi károkat. Izgy Ceizer Margit divatárúsnak nagykörösí utcai üzlete beomlott. A házból lakókat nyomban kilakoltították.

A gyermekmenhely annyira megrongálódott, hogy egy táviratlag lerendelt műszaki tanácsos az épületet kilakoltaltatta. A jeleneket részben Szege dro, részben Budapestre, részben Szabadkára vitték. — Róza Jenő nagyhalasi utcai házának sarka bedől.

A kisebb beomlásoknak száma légió. A Liszámító bank palotája fölött a méhkas és az azt környező félkupola elferdült. Ezt ma délelőtt ledöntötték, de a ledőlő óriási massa az erkélyt is le rántotta magával és izzé porrá zústa.

A városárá.

Mint említettük Lechner Odón délelőtt a gyorsvonattal megérkezett. Lechner Vágo József és Goldwág műépítészek kísérte le a városra a városárá megzemeléséhez foctak. A kárbeszélés jelen voltak Jancsy Béla, Zborceky Anján, Kerekes Ferenc, Falus Elek, Grünwald Béla. A műszaki bizottság konstatálta, hogy a városárá pinője teljesen rendben van. A földszinten s az udvarok szerkezeti elválások nincsenek. A kőnyitásban s a leváltában egy pár átkötés iv roppant meg miket azonnal fel is duoltak. A Nemes Marcell ajándékozta képtárnak semmi baja nem esett.

Az első emeleten, majd a másodikon fokozatosan és erősebben a pafonok oldalfalak vakolatai megpedregedtek s így magának a falaknak semmi bajuk nincs. Legutósebben a nagy kényém által beázott tető szerkezet rongálódott meg, amelyet újra kell csereszteni. A kögylési termet nagyon könnyen ki lehet javítani, mert a falrepedések nem komoly természetűek.

Az előcsarnok oszlopösömő semmiféle repedést nem mutatnak, mivel ezek vasbetonból készültek, a kögylési terem tetőzete szintén vasrábitz s így könnyen javítható. Az egész városáráat 80 ezer koronából ki lehet javítani.

Főispáni értekezlet.

Mig Lechner és társai a városáráat vizsgálták, addig a tanácssteromban Ráday Gedeon gróf elnöklése alatt értekezletre gyűlt össze a tanács, Horváth Mihály dr. és Hock János országgyűlési képviselők. Az értekezlet elhatározta, hogy a főispán és két képviselőt utalja az országgyűlési és a kormánytól teljes házbérezés elengedést, egyenlőleg elengedést, kamatmentes állami kölcsönt vagy valamint az építési anyagok igényét vonatkozólag. Az értekezlet érintkezésbe lépett ismét a kőművesek szakszervezetével s arra kérte mox, hogy ne használják ki a lakosságot túlmagas bérkövetelésekkel.

Nem lesz több földrengés.

Lóczy Lajos, aki tudvalegőleg a legnagyobb szaktekintélyek egyike az egész világon a geológiában, délre befejezte észleleteit és megalkotta véleményét a földrengésről.

Fentebb közöljük munkatársunkkal reggel folytatott beszélgetését. Délben ismét felkerestük őt s nyilatkozatokat kértünk tőle a földrengés felől. — Lóczy a következőket mondotta:

— Határozottan megállapítható, hogy a kecskeméti földrengés girakonikus, örvényli földrengés volt, ameynek utja Kecskeméten vég keresztül. Mutatják ezt a József gözmalom és a konzervgyár kényemények, — valamint más kényemények és a sárköveknek elcsavarodásai, északnak, északkeletnek és nyugatnak. A földrengés egyszerű mind szökőugrasokat is tett. Csaknem bizonyos, hogy több földrengés nem lesz. Határozottan mutatja ezt az a kisebbszerű földrengés sorozat, mely tegnap, vasárnap estétől kezdve ma reggelig volt.

Tegnap még nem lehetett tudni, előrengés-e ez, vagy utórengés, azonban ezek a rengések, 9 óra 6 p.-kor, 11 órákor, 1 óra 4 perckor, 4 órákor, és fel 9 órákor mindig kisebbek és kisebbek voltak, úgy, hogy határozott véleményem, hogy a föld belsejében a ki egyenlítődések megtörténtek s ha még fognak is néhány nagyon kis rengés is érezni, azok már mindinkább gyengébbek lesznek, végre is egészen elenyésznek.

Aleghatározottabb véleményem hogy több földrengés Kecskeméten nem lesz!

Az, hogy fellobbanó lángokat láttak az emberek, elhihető, mert amint két kovaköt összeüve szikrák kapunk, úgy a rengések következtében találkozik kvarcszemek nagyobb tömegű sűrűlódása előidézhetette a fénynyalabot.

A földből feltörő láng kénhidrogén (methangáz) lobbanás volt. A kénhidrogént, mely az egész földterületen van a rengés hozta felszínre, s így az a levegővel érintkezve feltörő gázként villant fel a földből.

Tornyok.

A földrengés természetéből kifolyólag fokozott mértékben rongálódtak meg a templomtornyok. A rendőrhatalóság megtiltotta a nagytemplomban, paristáknál, baroktornál és kistemplomban való harangzókat s így csak a református templomban fognak egy ideig harangozni. A tűzvizsgálat és jelzés is itt volt az első napon, de a hatóság azt is beszűntette s így tűzesetnél be kell küldeni, vagy telefonálni tűzoltóknak.

Jön az államtitkár.

Bosnyák Zoltán miniszteri tanácsos telefonon értesítette a polgármestert, hogy a delutáni gyorsvonallal a kormány megbízásából Némethy Károly belügyminiszteri államtitkár Kecskemétre érkezik, hogy a várossal megbeszélje, menyi állanegyre lesz szüksége a városnak.

A temető.

Kétszeresen szomorú képet mutatnak a temetők, a holtak csendes bírodalmát. A sírkövek, kereszték jórésze sarkából kifordult, sok sírlelkű bedől, sőt sok egy másra dőlve darabokra is tört. Az éjjel sokan elmentek a temetőkre is szállás végett.

Repülőgépek Kecskeméten.

Ma hajnalban 5 óra tájban egy uszály nélküli biplan vonult végig a város fölött. A Collier tet felől a vasúti állomás felé vette útját, majd megkezdte a város.

Megerkeztek az utazók.

Még tegnap reggel 100 utasokaton érkezett Kecskemétre, akik a rendőrfőnök együtt megkezdtek a tisztogatást, a veszelőy kemények, tüzfalak lebontását, illetve ledöntését.

A zsidótemplom kupolájának lebontásához hozzáfogtak.

Földrendések a környéken.

Nemesak Kecskemét vonult földrendés és nemesak a Duna—Tisza közén, de még azontúl is Tiszaföldvár, Eszék, Gődöllő, Esztergom, Bonyhád, Szolnok, Szentek, Kunzentmátrás, Szarvas, Órkény, Nagyatik, Pécs, Székesfehérvár, Paks, Baja, Csongrád, Kálcsa, Zombor, Szeged, Kiskunfélegyháza, Hódmezővásárhely, Kaposvár azok a városok, ahol éreztek — kisebb-nagyobb mértékben — a rendést. Az ezekről szóló tudósítások már beúne voltak a févori lapokban, azért ezeket mellőzzük. Két újabb tudósításunk itt következik: Pusztá-Matkon 8 óra hajnali 2 órakor nagy földrendés vonult végig, a lakosság ijedten, almokból riadva futottak ki az udvarba. Mosberger Márton edőrér lakásán a kemény tetete beomlott. Az épület megpedeztet, Mosberger felesége elájult. A kár mindentől orjás.

Földrendés Gerjenben (Tolna megye). Július 7-ről 8-ra virradó éjjel 1 óra 57 perckor, 30 másodperckor 18—20 másodpercig tartó erős földrendés riasztotta föl a lakosságot Almából. A földrendés nagyob zúgás, moraj, dühözés elzúte meg, amit rögön követelt a hullámzás. A felelem álltanos volt. Sokan gondolták Duna közlegén miatt annak veszedelmére is, melyet a földrendés okozhatott volna. A házakban a bútorok erősen megrázkódtak, az úveg szekrényekben a poharak is az edények különös hangon rezonáltak. A földrendésnek semmi súlyosab eredménye nem volt; eután néhány gyengébb épü letről hullott a vakolat. A Duna igen nagy hullámzásban volt.

A hatóság.

A legmélyebb tisztelettel, az elismerés legmesszebb mértékéig kell megemlékeznünk városunk hatóságáról. Ha volt valaha hatóság, mely nehéz feladatok szinvonálán állott, akkor a miénk most az volt. Felhárom még nem volt, mikor a városban kívül lakó Kada polgármester Varga tá. mérnök kíséretében már a Kőrösi-után volt s attól fogva a hozzájuk eszalkozó Papp György főkapitányunk egyútté állandóan talpon volt késő estig. Peladajukat követtek szinte kivétel nélkül a többi tisztviselők, ugy, hogy lehet mondani, hogy egy két megriadó lakósa kivételével, állandó permanensjában állott az egész tisztikar a megrázt lakosság rendelkezésére. Amit a rendőség, a mérnöki hivatal, — orvosok a szerencsére nem volt szükség — ezen a két

szerecsélen napon végzett, az szinte emberfeletti. Az 6 gondoskodásuk, bigadtóságuk, megfontoltságuk, előrelátásuk nagyok sok, még nagyobb bajoknak vetnek elejét. És el kell ismernünk, hogy éppen a főtisztviselők jártak a jó példával elől a kötelesség teljesítésében, a lelkismeretes, sőt önfeláldozó munkában.

A katonaság.

Ugyanílyan magatartást tanusított a kecskeméti helyőrség is, amelynek minden tagja ezredesétől a közlegényig a legnagyobb buzgalommal nyújtott segítő kez a rendőrségnek. A rendőrfőnököt karabélyos huszárok erőstítettek meg s ez így tart mindaddig, míg csak a rend teljesen helyre nem áll.

Szabadságolások.

Az önfeláldozó s önmagát nem kímélő, odoros munkásságának van azonban humoros visszaja is. A városi székház stralmas állapotok sok tisztviselőben félelem keltett s ma már egyre másra járunk a polgármester elé szabadságot kérni. A polgármester, aki a magas személyére nézve példaképe a kötelesség teljesítésnek, illetve kivétel nélkül mindenkin megtagadta, de mindenkin megmondta azt is, hogy ha éppen nagyon ragaszkodnak a szabadsághoz, akkor csak ísmételjek meg kérésüket s 6 teljesíti mindenkin, de csak — nagyon hosszú időre!

NAPI HIREK

— Szerecsényteljes és közzétettél telefon számok: 141. 6—

Naptár: 1911. év, július hó 11. kedd, 6 órák. Kath.: Hus papa út, Protestáns Rákli, Görög-örök: 1911. június hó 28. Cár és Jan. erk. Iszraelita: 5671. év, Thamus hó 28. Napkelte 4 óra 13 perckor, Napnyugta 7 óra 55 perckor. Napközös: 15 óra 42 perckor. — Hold: kelte 8 óra 37 perckor, este. Holdnyugta 3 óra 23 perckor, éjjel. — Holdtölte 11-én 1 óra 53 perckor, délután.

Hőmérők: A központi meteorológiai intézetnek Kecskemétre érkezett jelentése szerint, a következő idő várható: Változóköny, szeles, hűvösebb, élveze csapadék.

— Személyi hír. Csabay Géza dr. orvos szürnyelő értesült a városunkat ért szerecsényteljeségről s ezért szabadságidejét megszakítva, ezzel nappal utazva Gasteinből hazakerkezett s hivatalának vezetését átvette.

— Lapunk példányai a vasárnapra számból teljesen elfogytak, pedig ugy helyből, mint vidékről igen szamosan keresték azokat. Az újságkíhordókak, kik lappédányainkat az előfizetőkhoz vitték, lefogták az után s elszedték tőlük lapunkat, ezért maradtak előfizetőink közül is sokan újasz nélkül. Mi pedig sajnálatunkra a mulasztást pótolni nem vagyunk képesek, de hogy a legszükségesebb példányokkal rendelkezünk, kérjük olvasóinkat, hogy ha az előlvasó vasárnapra sz munkra nincs szükségük, küldjék azt be szerkesztőségünkbe, vagy adják át a lapkihordónak példányonként 10 fillérért.

— Football mérkőzés. A KAC azért nem fogta le a tegnapi mérkőzést, hogy ez segítségére legyen annak, hogy a közhangulat a rendes mindennapi mederbe visszatérődjék. A Ferencvárosi Sport Club I—II. kombinált csapatával játszott a KAC I—II. komb. csapata. A kecskeméti fiúk — érthetőleg teljesen letörve és deprimálva voltak s rá sem lehetett is merui a csapatra. 2:1 arányban a FSC győzött.

— Eljegyzés. Szilágyi Irma urleányt eljegyezte Somló Béla.

* Ügyvédi iroda megnyitása. Értesitem a jogkereső közönséget, hogy **Ügyvédi irodám az uri Kaszinó új palotájában** (Rakóczi út és Klapka utca sarok) megnyitottam. Bejárát Klapka utca, földszint balra. Dr. Dömötör László ügyvéd.

— Kártérítés. Widder N. és Steiner baracsi birtokosok bejelentették a városi tanácsnak, hogy kecskeméti és baracsi gazdák a birtokukon tilos legeltetés által 120 korona kárt okoztak. Kérk az országos kintulást. A városi tanács az ügy megvizsgálásával Kerekes Dezso gazdasági intézői bizta meg.

— Gyümölcslepia 1911. július 10-én: Spanyolország 30—36 fill. kg., barack 48—54 fill. kg., vajalma 140 korona korarankint.

— Vasuti baleset. Tegnapelőtt delután Kecskemé felé tartó gyors tervonlat egy rakományal toll kocsija Csengek állomásán kiésklott. Ez alkalommal két kocsi ment tönkre. A kocsi roncsok eltakarítása a gyorsvonatot egy óráig késleltette.

— Iroda áthelyezés. Az **Első Magyar Általános Biztosító-társaság irodáját — ideiglenesen — dr. Zombory László ügyvédi irodája melletti helyiségbe tettem át. Katona József.**

— A Kecskeméti Egyesült Gőztéglagyár Részvénytársaság Igazgatósága a kohlott hírekket szemben értesíti a közönséget, hogy téglatelepen nagy mennyiségű téglá készlet van, amit a régi megszokott áron, minden áremelés nélkül ad. Megrendelhetők a Nepebankban, Leszámláló bankban, Fuchs Samudivat üzletében, Klein Mór és Fia kereskedő cégnél, Miklovics János máriavárosi kereskedésében és a telepen. A fedéleserép készletét és az ezutáni készletet meg június hó elején átadta egyik helybeli fakereskedő cégnek, amint az évek óta történik.

Kilakoltítás folytán eladó szobabútorok: 2 ágy, 2 éjjeli szekrény, 1 szép nagy modern ebédlő, 1 divány, 1 asztal 6 borszékel, 1 pénzszekrény, továbbá mindenemű jó karban levő vendégelő bútorok és cégtáblák **Molnár Gyula** Csongrádi-út (új 39), 159. szám, Urges. 3433

* **Iroditános** helybeli részvénytársaságnál azonnali belépésre 50 korona kezdő fizetéssel alkalmazást nyer. Ajánlatok S. R. T. címen e lap kiadóhivatalába küldendők.

Értesítés.

Van szerencsém a nagyérdemű közönséggel tudatni, hogy a

Behr Mór-fele üzletet átvettém és az ott levő árúkat még olcsóbban árúsitom ki, mint a végeladás alkalmával, mivel üzletemet teljesen friss árúkkal fogom berendezni.

Kérem a n. e. közönség szives pártfogását, vagyok kiváló tisztelttel:

Behr Möriz Utóda.

Zöldseges kert
Türkfában, haszonbérbe esetleg felesművelésre kiadó; értekezhetni **Sarközy Lászlóval** I-5-öt tized, (Nagyhali-útca) Bathyányi utca II. szám alatt. 3300

Olcsópénz kölcsönök

4 1/2 kamat alapon folyósítottak, — nagy kamatú adósságok kicséréltetnek, díjtalan felvilágosítással szolgál **PAPP ZSIGMOND** I. tized, Doh utca 212 II. sz. sz. Kass J. úr Hírszerzője közlése.